

FIRFOTMODELLEN

Kartleggings-verktøy til hjelp i daglig arbeid og samarbeid når vi er bekymret for barnets helse og utvikling

Fylles ut sammen med foresatte

Aktuelle samarbeidspartnere:

- familien • helsestasjon/skolehelsetjenesten • fastlegen
- barnehagen • skolen • PPT • barneverntjenesten • NAV
- rus/ psykiatrisk tjenesten
- fysio-ergoterapitjenester • fritid • SFO

Barnets navn-----	Fødselsdato-----
Adresse-----	
Hvem bor barnet sammen med-----	
Foresattes navn-----	
Adresse-----	
Skole/barnehage-----	
Nasjonalitet/Språk-----	Tolk-----

Modellen er utviklet av Hilchen Sommerschild. Dette kartleggingsverktøyet ble utarbeidet av Ida Garløv i samarbeid med Sandnes kommune og med økonomisk støtte fra Regionsenteret for barn og unges psykiske helse, Helse Vest. Skjemaet er revidert i 2013 av Sandnes kommune.

1. fot: S for SYMPTOMER/VANSKER

Symptomer er de tegnene som i utgangspunktet gjør at vi er bekymret:

Atferdsvansker, følelsesmessige vansker, kroppslige vansker, forsinket utvikling.

Hvilke symptom?

Start, varighet, vedvarende eller skiftende?

Konsekvenser i dagliglivet?

Viser symptomene seg på en eller flere "arenaer" -skole/barnehage, hjemme, fritid?

Hva gir barnet uttrykk for mht symptomene / vanskene?

Faktorer som opprettholder/forsterker /demper symptomene /vanskene

---

Tidligere symptomer

Hvor bekymret er du / dere ?

---

2. fot: U for UTVIKLING

Vurderes utviklingen som normal/aldersadekvat eller er der bekymring for utviklingen?

Høyde/vekt

Sykdom/funksjonshemminger

Mat/måltidsrutiner

Døgnrytme

Trivsel

Syn og hørsel

Motorikk/fysisk aktivitet

Språk

Selvstendighet

Sosial kompetanse

Empati

Evne til å håndtere egne og andres følelser

Lek

Kognitive ferdigheter som hukommelse, oppfattelse, oppmerksomhet, konsentrasjon, problemløsningsevne, skoleprestasjoner

-----

Tidligere forsinkelser

Er utviklingen aldersadekvat-----

Er utviklingen forsinket på ett område -----

Er utviklingen forsinket på flere områder?-----

Er utviklingen forsinket på alle områder eller de fleste -----

Ha særlig fokus på barnets sosiale kompetanse. Er den sosiale utviklingen så forsinket at det i seg selv tilsier alvorlig bekymring?-----

Har barnet/ den unge gode kunnskaper eller evner som kan være til hjelp og beskyttelse?-----

-----

Konklusjon

Beskrivelse av bekymringer knyttet til barnets utvikling vurderes opp mot **beskyttelsesfaktorer/ressurser** som kan dempe risiko for (videre)utvikling av problematikk / beskytte barnet-----

-----

---

3. fot: P for PERSONLIGE EGENSKAPER

Egenskaper ved barnet som kontaktevne, selvbilde, håndtering av følelser og problemløsningsevne som vekker bekymring eller som kan være beskyttende

Kontaktevne

Kontaktevne er evne til å **inngå nære og forpliktende relasjoner** til andre mennesker over tid.

Relasjon til andre barn eller unge; Bestevenn, stabile vennskap, venner på samme alder

---

Relasjon til foreldre og andre voksne i barnets miljø. Involverer barnet voksne i problemløsningen?

Temperamentstil

Beskriv barnets temperament; langsom å varme opp, lett temperament og vanskelig temperament

Begrep som kan være nyttige i beskrivelse av temperament: følsomhet, intensitet i reaksjoner og varighet, aktivitetsnivå, omstillingsevne, tålmodighet, humør, avledbar, responstid

---

Selvbilde og selvtillit

Gir barnet/ den unge, direkte eller indirekte uttrykk for at selvbildet er negativt ? Opplever barnet mestring?

Barnets selvrapporing

Hva gir barnet selv uttrykk for ang. ”hvordan det har det, well-being”, trivsel- hjemme, skole, fritid

---

Problemløsningsevne

Evne til å uttrykke sorger og gleder/bearbeide opplevelser i lek eller samtale med andre-----

---

Lek-----

Favoritlek?-----

Omsetter barnet sitt indre i lek?-----

Rollelek/ fantasilek ?-----

Redskap for å uttrykke eller bearbeide tanker og følelser?-----

Stereotyp eller variert lek/ evt fiksert til ett tema?-----

Holder barnet fokus / konsentrasjon i samtale / lek?-----

Er samtale med jevnaldrende eller voksne et redskap for at barnet kan bearbeide aktuelle tema og konflikter?-----

---

Konklusjon

Beskrivelse av **bekymringer** knyttet til barnets personlighet vurderes opp mot **beskyttelsesfaktorer/ressurser** som kan dempe risiko for (videre)utvikling av problematikk / beskytte barnet

---

---

4. fot: O for OPPVEKSTMILJØ

Forhold ved omgivelsene som vekker bekymring eller kan virke beskyttende

Hjemmet / familien

Særlige forhold v familien

Barnets/ den unges rolle i familien

Vanskelige livshendelser som samlivsbrudd, tap, flyttinger, sorg eller sykdom

---

Sosiale forhold- økonomi, bolig

Foreldreomsorg- utviklingsfremmende omsorg? Viser varme følelser og setter grenser

---

Konfliktnivå

Kulturell bakgrunn

Nettverk rundt familien og barnet / andre viktige voksne

Barnehagen/skolen

Barnets relasjon/samarbeid med skole/barnehage og evt andre hjelpere

---

Foreldrenes relasjon/samarbeid med skole/barnehage og evt andre hjelpere

---

Bekymring for at barnet/ den unge mobbes?

Plager andre?

Fritid

Omgang med jevnaldrende

Fritidsaktiviteter, hobbyer, faste aktiviteter

Konklusjon

Beskrivelse av bekymringer knyttet til barnets oppvekstmiljø vurderes opp mot **beskyttelsesfaktorer/ressurser** som kan dempe risiko for (videre)utvikling av problematikk / beskytte barnet

---

Oppsummering/konklusjon

Oppsummering og vurdering av bekymringer knyttet til barnets **totale situasjon** og hjelpebehov.
Beskyttelsesfaktorer/ressurser som kan dempe risiko for (videre)utvikling av problematikk ?

Hva er dere mest bekymret for i forhold til dette barnet / denne ungdommen?

Andre bekymringer?

Beskyttelsesfaktorer/ressurser?

Når en ser vanskene opp mot beskyttelsesfaktorene, hva skal følges opp med tiltak?

Hva utløser/vedlikeholder positiv utvikling: ”at ting fungerer”

Tiltak

Hva er prøvd av tiltak for ifh til disse vansken/e?

Hvilke tiltak nå?

Effekt av tiltak?

Er det utarbeidet IOP, tiltaksplan eller individuell plan?-----ansvarlig:-----

Er det organisert ansvarsgruppe?-----koordinator:-----

Revidert 2013

Når?-----

Er det henvist til andre hjelpeinstanser? Hvilke?-----

Bør videre **undersøkelse** iverksettes? Hva skal undersøkes, av hvem?

Effekt av pågående tiltak

Hvem har ansvar for at arbeidet koordineres videre?

Informert samtykke til samarbeid om barnets vansker mellom (nevn de ulike instansene):

Forsattes underskrift

Disse har medvirket i utfylling av firfotingen;

Navn

Instans

1. -----

2. -----

3. -----

4. -----

5. -----

Dato -----

UNNTATT OFFENTLIGHET

Råd ved bruk av firfotmodellen

- Bruk heftene i litteraturlisten nedenfor aktivt
- Gå igjennom hele modellen, fot for fot
- Beskriv problemer / symptomer og ressurser / beskyttelse. [Benytt gjerne liste over risiko/bekyttelsesfaktorer](#)
- Ikke tenk (for mye) på hva som kan være årsaken til vanskene, prøv å *beskrive*
- Prøv å konkludere til sist (fyll ut oppsummeringsarket bakerst)
- Utfylt skjema oppbevares forsvarlig i henhold til gjeldende regelverk for instansene

Nærmere veiledning for utfylling, [se veileder](#)

Litteratur

Borgen, T. & Garløv, I. (2003). *En annen smerte. Psykiske vansker og psykiske lidelser hos barn og unge*. Stavanger: Stiftelsen Psykiatrisk Opplysning.

Drugli, M.B. (2011). *Liten i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm.
May Brit Drugli: Liten i barnehagen, Cappelen Damm 2011

Garløv, I. (2004). *Psykiske lidelser og psykiske vansker hos barn og ungdom*
Et informasjonshefte for fastleger og andre i kommunehelsetjenesten. Stavanger: Stiftelsen Psykiatrisk Opplysning.

Kvello, Øyvind. (2010). *Barn i Risiko*. Oslo: Gyldendal.

Gjærum, B. & Sommerschild, H. (1998). *Mestring som mulighet i møte med barn, ungdom og foreldre*. Oslo: Tano.

Grøholt, B., Sommerschild, H & Garløv, I. (2001). *Lærebok i barnepsykiatri*. Oslo: Tano.

Moe, V., Skinning, K. & Hansen, M.B. (2010). *Håndbok i sped- og småbarns psykiske helse*. Oslo: Gyldendal 2010.

Snoek, J. E. (2002). *Ungdomspsykiatri*. Oslo: Universitetsforlaget.

Sosial- og helsedirektoratet. (2007). *Psykisk helsearbeid for barn og unge i kommune* Oslo: Direktoratet.

Se særlig pkt 3.2 om risiko- og beskyttelsesfaktorer

Link http://www.regjeringen.no/Upload/HOD/IS-1405_14898a.pdf